

tig ist – Texte aus einer relevanztheoretischen Perspektive“) autor przytacza pojęcie relewancji oraz kryteria tekstualności i wskazuje na rolę tekstów jako nośników wiedzy i narzędzi w komunikacji.

Po przedstawieniu przez referentów ich tez nawiązywała się każdorazowo żywa i długa dyskusja, co też było zamysłem organizatorów. Na dyskusję przewidziano znacznie więcej czasu niż na prezentację referatów. W ostatnim dniu konferencji habilitanci i doktoranci mieli również możliwość przedyskutowania swoich projektów z doświadczonymi naukowcami.

Zamykając konferencję, profesor Beata Mikołajczyk i profesor Zofia Bilut-Homplewicz, podziękowały gościom za niezwykle ciekawe wystąpienia oraz owocne dyskusje i wyraziły jednocześnie nadzieję na kolejną edycję konferencji. Ukoronowanie pierwszej edycji stanowić będzie tom pokonferencyjny.

Miłosz Woźniak

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Kompetencje językowe podstawą sukcesu zawodowego i społecznego w Europie. Konferencja zorganizowana przez polską prezydencję w Radzie UE przy współpracy z Komisją Europejską, Warszawa 28-29 września 2011 r.

W Warszawskiej konferencji uczestniczyli nauczyciele i wykładowcy akademicki, eksperci z ośrodków badawczych, przedstawiciele instytucji europejskich, stowarzyszeń tłumaczy oraz Agencji Programu *Uczenie się przez całe życie*, a także studenci. Podczas konferencji dyskutowano na temat roli języków w przygotowaniu obywateli do funkcjonowania w wielojęzycznej i wielokulturowej Europie. Rozmowy toczyły się w ramach obrad plenarnych. Zorganizowano także pięć paneli tematycznych.

Ze słowem powitalnym wystąpili: Rektor Uniwersytetu Warszawskiego prof. dr hab. Katarzyna Chałasińska-Macukow oraz wiceprezydent m. st. Warszawy Włodzimierz Paszyński. Przemówienia otwierające wygłosili minister edukacji narodowej Katarzyna Hall oraz podsekretarz stanu z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego prof. dr hab. Witold Jurek, a także przedstawiciel Rady Europy Sjur Bergan. Wszyscy mówcy wyrazili poparcie dla wielojęzycznej Europy, w której dwujęzyczność – zdolność do posługiwania się językiem ojczystym oraz językiem innego państwa europejskiego, językiem regionalnym lub językiem migrantów jest już faktem życia codziennego, sprzyjającym szerzeniu tolerancji oraz ekonomicznemu i kulturalnemu rozwojowi UE.

Wykłady inauguracyjne wygłosili przedstawiciele instytucji europejskich: przewodniczący European Language Council Wolfgang Mackiewicz i dyrektor generalny do spraw tłumaczeń pisemnych z Komisji Europejskiej Rytis Martikonis. Wystąpienie pierwszego z mówców wyróżniało się między innymi tym, iż oprócz

korzyści (m.in. rozwój wiedzy kulturowej Europejczyków i podniesienie poziomu ich zatrudnialności) wynikających z wielojęzycznego charakteru Europy, wymienił także stojące przed UE wyzwania: (i) zapewnienie dzieciom z mobilnych rodzin możliwości „pielęgnowania” swojego języka ojczystego, (ii) zapewnienie uczniom możliwości korzystania nie tylko z formalnej, ale i nieformalnej edukacji w systemie „1+>2” języki, (iii) uwzględnienie w nauczaniu języków dynamiki wielojęzyczności i różnych poziomów kompetencji językowej, gdyż istotna w używaniu języka jest nie tylko akademicka poprawność, ale i wiedza, ułatwiająca integrację społeczną, (iii) wzmacnianie umiejętności samooceny, czyli określenia, czy nasze kompetencje językowe są relewantne do sytuacji, w której chcemy z nich korzystać, (iv) uwzględnienie rozwoju technologicznego w edukacji językowej.

Wykłady plenarne zostały wygłoszone przez prof. Jana Sokola, który przedstawił rozwój europejskich polityk językowych w wykładzie pt. „Europejska wielojęzyczność i jej konsekwencje polityczne” oraz przez prof. Regiza Ritza, który mówił o językach w kształceniu uniwersyteckim w Europie.

Drugą połowę pierwszego dnia konferencji zajęły dwa panele dyskusyjne. Pierwszy z nich był poświęcony „Kształceniu językowemu na rzecz rozwoju przedsiębiorczości i współczesnego rynku pracy”, a jego uczestnicy szczególną uwagę zwrócili na raporty, statystkę i projekty dotyczące wielojęzyczności w Unii Europejskiej. Ukłonem w stronę polskojęzycznych uczestników oraz uczestników reprezentujących mniej używane języki był wykład prof. dr hab. Władysława Miodunki, pt.: „Znajomość języka polskiego i kariera w Europie”. Autor przedstawił statystyki dotyczące planów zawodowych i motywacji do nauki języka polskiego wśród studentów uczących się języka polskiego we Włoszech. Z badań wynika, że 68% takich studentów planuje wykorzystywać język polski w przyszłej pracy, 32% myśli o pracy tłumacza, a 12% o zatrudnieniu w firmie współpracującej z Polską. Większość – 58% – studentów planuje przystąpić do egzaminu certyfikowanego, sprawdzającego znajomość języka polskiego jako obcego. Jeśli chodzi o zainteresowanie takimi egzaminami wśród obywateli różnych państw świata, to najwięcej w 2010 roku do takiego egzaminu przystąpiło mieszkańców USA (77 osób), a także Rosji (63) i Niemiec (61). Ciekawostką jest zainteresowanie językiem polskim wśród Japończyków (33 osoby). Prof. W. Miodunka wyjaśnił je tym, iż przy zatrudnianiu młodych ludzi japońskie firmy kierują się nie wiedzą kandydatów, ale ich determinacją i intelektualnym potencjałem, dowodem których są certyfikaty potwierdzające znajomość języków obcych, szczególnie nowych dla japońskiego rynku.

Następny panel nosił tytuł „Polityka językowa i jej potencjał dla wspierania aktywności społecznej i obywatelskiej”. Jego uczestnicy skoncentrowali się przede wszystkim na polityce dotyczącej wymiaru edukacji i nauczania języków obcych w szkołach. Istotne jest, iż uwzględniono problematykę dotyczącą grupy, podlegającej częściej niż inne dyskryminacji: osób niepełnosprawnych. Kończąc swój wykład „Nauczanie języków obcych w różnorodnym środowisku: uczniowie z niepełnosprawnością w szkołach ogólnodostępnych”, dr hab. Katarzyna Karpińska-Szaj przedstawiła następujący wniosek: „Uzupełnienie ESOKJ o specjalne kryteria oceniania postępów, które odwołują się także do rozwijania kompetencji uczenia się

i korzyści rehabilitacyjnych, wspomogłoby usuwanie barier mentalnych wynikających głównie z przekonania, że nie warto zabiegać o nauczanie języków obcych uczniów z niepełnosprawnością (zwłaszcza z deficytami rozwoju języka i mowy)”.

W czasie drugiego dnia konferencji miały miejsce rozmowy w grupach tematycznych: (1) Edukacja językowa na etapie wczesnoszkolnym i przedszkolnym, (2) Kształcenie językowe na rzecz mobilności – przygotowanie do edukacji i pracy poza granicami własnego kraju, (3) Kanały komunikacji w wielokulturowej klasie, (4) Aspekty językowe internacjonalizacji kształcenia na poziomie wyższym na potrzeby rynku pracy, (5) Kształcenie tłumaczy i kształcenie językowe pracowników.

Po zakończeniu pracy każda z grup przedstawiła postulaty oparte na wnioskach ze swoich dyskusji. Są to m.in. następujące postulaty: (a) konieczność zapewnienia możliwości nauki języka obcego dzieciom od pierwszych lat życia i podtrzymywanie kontynuacji nauki tego języka na dalszych etapach edukacji, (b) potrzeba stworzenia stałej grupy ekspertów do spraw nauczania języków obcych wśród dzieci, (c) konieczność dążenia do realizacji celów wyznaczonych na szczycie w Barcelonie w 2002 r. odnośnie do wyższego poziomu edukacji, (d) połączenie edukacji językowej z edukacją w obszarze kultury, (e) rozwój współpracy i wymiany informacjami między sektorem nauki i sektorem biznesu.

Konferencja zakończyła się przyjęciem deklaracji, zredagowanej w językach: polskim, angielskim, francuskim i niemieckim. W deklaracji uczestnicy wyrazili poparcie dla rozwoju wielojęzyczności państw członkowskich UE i dla projektów promujących wielojęzyczność w UE, na przykład dla konkursu European Language Label czy dla powołania przez Komisję Europejską Stałej Grupy Roboczej do spraw Języków. Podkreślono także zadowolenie z faktu, że w czasie konferencji w sposób wszechstronny zostały omówione różnorodne aspekty i wszystkie etapy kształcenia językowego. W punkcie 4., wieńczącym deklarację stwierdzono, że: „Konferencja podkreśliła, że dobra znajomość języków obcych i umiejętność posługiwania się nimi to dziś kluczowa kompetencja niezbędna do funkcjonowania we współczesnym świecie i na rynku pracy, która zwiększa szanse edukacyjne młodych ludzi oraz mobilność zawodową osób dorosłych. Wnioski z prac grup dyskusyjnych potwierdziły, że wielojęzyczność jest nie tylko dziedzictwem Europy, ale szansą na tworzenie społeczeństwa otwartego, szanującego różnicowanie kulturowe i gotowego na współpracę”.

BIBLIOGRAFIA

Deklaracja konferencji „Kompetencje językowe podstawą sukcesu zawodowego i społecznego w Europie” (2011), Warszawa tekst dostępny: <http://konferencje.frse.org.pl/img/Mfile/288/file.pdf>

Józefina Inesa Piątkowska
Uniwersytet Warszawski